SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Eduskunnan lakivaliokunta

Suomen Asianajajaliiton alustava lausunto: U 26/2018 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (EU:n kuluttajansuojasäännösten tehokkaampi täytäntöönpano ja nykyaikaistaminen)

Suomen Asianajajaliitto pitää tärkeänä ehdotuksessa tavoiteltavaa kuluttajasuojasäännösten täytäntöönpanon parempaa valvontaa ja nykyaikaistamista. Valmistelun tässä vaiheessa Asianajajaliitto lausuu Euroopan komission ehdotuksesta KOM (2018) 185 siltä osin kuin siinä esitetään muutoksia EU:n kuluttajasuojadirektiiveihin liittyvien säännösten rikkomisista määrättäviin seuraamuksiin:

Elinkeinoharjoittajiin kohdistuvat vahingonkorvausluonteiset vaatimukset tulisi käsitellä ensi sijassa yleisissä tuomioistuimissa eikä hallinnollisissa menettelyissä

Komissio ehdottaa neljään EU:n kuluttajasuojaan liittyvään direktiiviin tarkempia säännöksiä seuraamuksista direktiivin säännöksiä rikottaessa. Kansallisella viranomaisella olisi laajalle levinneissä rikkomuksissa toimivalta määrätä elinkeinonharjoittajalle sakko, jonka enimmäismäärä on vähintään 4 % liikevaihdosta. Kuluttajalla on oltava oikeus hyvitykseen elinkeinonharjoittajan rikkoessa sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevia säännöksiä. Sopimusperusteisiin oikeussuojakeinoihin olisi sisällyttävä kuluttajan oikeus ainakin päättää sopimus yksipuolisesti. Muihin kuin sopimusperusteisiin oikeussuojakeinoihin olisi sisällytettävä kuluttajan oikeus vähintään vahingonkorvaukseen.

Kirjelmän liitteenä olevassa oikeusministeriön muistiossa 18.5.2018 asianmukaisesti todetaan, että Suomen laki ei sisällä nimenomaisia säännöksiä kuluttajan oikeudesta hyvitykseen rikottaessa sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin täytäntöön panemiseksi annettuja kansallisia säännöksiä. Mahdolliset muutokset Suomen kansalliseen lainsäädäntöön tulee huolellisesti selvittää.

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Asianajajaliitto oikeusministeriön tavoin toteaa, että hallinnollisissa menettelyissä määrätyt rangaistusluonteiset seuraamusmaksut saattavat ylittää merkittävästikin kuluttajien tosiasiallisesti kärsimän vahingon määrän. Sanktiot voivat tällöin muodostua elinkeinonharjoittajalle määriltään kohtuuttomiksi (vrt. EU-kilpailuoikeus).
Yleiset tuomioistuimet ja tavanomaiset oikeudenkäyntejä koskevat menettelysäännökset takaavat parhaiten yrittäjien oikeusturvan ja mahdollisuuden puolustaa etujaan esimerkiksi ylisuuria korvausvaatimuksia vastaan.

Jatkoselvittelyn varassa on, onko tarpeen irtautua nyt ehdotetulla tavalla vakiintuneista sopimusoikeudellisista periaatteista. Pohjoismaiden ulkopuolellakin Euroopassa ja EU-oikeudessa usein katsotaan, että sopimuksen yksipuolinen päättäminen on vasta viime sijainen oikeuskeino. Lievissä rikkomuksissa esimerkiksi hinnanalennus voi olla riittävää kuluttajan suojan tehokaan toteutumisen kannalta.

Helsinki 18.6.2018

Olli Pohjakallio
asianajaja